

Тема 20

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВ

20.1. Сутність трансформації та реструктуризації підприємств

20.2. Форми реорганізації

20.3. Очікувані ефекти від реструктуризації підприємств

20.1. СУТНІСТЬ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ФОРМИ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ

Трансформація підприємства – це спосіб зняття протиріч між вимогами ринку та застарілою логікою поведінки підприємства.

Реструктуризація підприємства – це здійснення організаційно-господарських, фінансово-економічних, правових, технічних заходів, спрямованих на реорганізацію підприємства, зміну форм власності, управління, організаційно-правової форми, що сприятиме фінансовому оздоровленню підприємства, збільшенню обсягів випуску конкурентоспроможної продукції, підвищенню ефективності виробництва та задоволенню вимог кредиторів.

Залежно від характеру застосовуваних заходів розрізняють такі *форми реструктуризації*:

- 1) реструктуризація виробництва;
- 2) реструктуризація активів;
- 3) фінансова реструктуризація;
- 4) корпоративна реструктуризація (реорганізація).

Реструктуризація виробництва передбачає внесення змін до організаційної та увиробничо-господарської сфери підприємства з метою підвищення його рентабельності та конкурентоспроможності. Йдеться насамперед про такі заходи:

- 1) зміна керівництва підприємства;
- 2) впровадження нових, прогресивних форм та методів управління;
- 3) диверсифікація асортименту продукції;
- 4) поліпшення якості продукції;
- 5) підвищення ефективності маркетингу;
- 6) зменшення витрат на виробництво;
- 7) скорочення чисельності зайнятих на підприємстві.

Реструктуризація активів передбачає наступні заходи:

- 1) продаж частини основних фондів;
- 2) продаж зайвого обладнання, запасів сировини та матеріалів;
- 3) продаж окремих підрозділів підприємства;
- 4) зворотний лізинг;
- 5) реалізація окремих видів фінансових вкладень;
- 6) рефінансування дебіторської заборгованості.

Фінансова реструктуризація пов'язана зі зміною структури і розмірів власного та позичкового капіталу, а також зі змінами в інвестиційній діяльності підприємства. Для цього здійснюються:

- 1) реструктуризація заборгованості перед кредиторами;
- 2) одержання додаткових кредитів;
- 3) збільшення статутного фонду;
- 4) заморожування інвестиційних вкладень.

Фінансова реструктуризація обов'язково повинна супроводжуватися реструктуризацією виробництва.

Найскладнішим видом реструктуризації є корпоративна реструктуризація, яка передбачає реорганізацію підприємства, що має на меті змінити власника статутного фонду, створення нових юридичних осіб та/або нову організаційно-правову форму діяльності. В межах такої реструктуризації виконують:

- 1) часткову або повну приватизацію;
- 2) поділ великих підприємств на частини;
- 3) виокремлення з великих підприємств підрозділів, зокрема об'єктів соціокультурного побуту та інших непрофільних підрозділів;
- 4) приєднання до інших чи злиття з іншими, потужнішими підприємствами.